

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง
อำเภอริโอเสาะ จังหวัดนราธิวาส

The Participation of the People in the Administration of Batong
Subdistrict Administrative Organization, Ruso District, Narathiwat Province

บดีนทร์ เดเบาะจาโก¹ และอาหวัง ล่านุ่ย²

Bden Debahjako¹ and Awang Lanui²

^{1, 2}มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตำบลสุระมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000

*E-mail: hafitt601@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และมีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6875$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.7101$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X}=2.6144$)

โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย กลุ่มที่มีการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มที่มีระหว่างรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ

คำสำคัญ : ประชาชน, การมีส่วนร่วม, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aimed to study the participation of people in the administration of the Batong Subdistrict Administrative Organization. The sample were people in the Batong Subdistrict Administrative Organization. The statistics were analyzed including percentage, mean and standard deviation.

The results of the research showed that people, participation in decision-making and participation in benefits at a moderate level, while participation in operations and the participation in the evaluation was at a moderate level ($\bar{X}=2.6875$) When considering each aspect, it was found that the participation was moderate in all aspects. In descending order is participation in decision-making ($\bar{X}=2.7556$), Benefit participation ($\bar{X}= 2.7101$), Assessment participation ($\bar{X}= 2.6235$), and participation in operations ($\bar{X}=2.6144$).

The older sample had higher participation than the younger group. Groups with a bachelor's degree generally had higher participation than those with other levels of education. The widowed group had higher participation than the other marital status group. Civil servants/ state enterprise employees will have higher participation than other occupation groups. And groups that have between income 15,001-20,000 baht per month will contribute higher than other income groups.

Keywords: People, Participation, Sub-district Administration Organization (SAO)

บทนำ

ระบบการปกครองของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาและสภาพปัญหาของพื้นที่ปัจจุบันระบอบการปกครองของไทยได้แบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 การปกครองที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง รูปแบบที่ 2 การแบ่งอำนาจ เป็นการแบ่งอำนาจบางส่วนให้กับภูมิภาคเพื่อที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของส่วนกลางในการนำนโยบายเพื่อไปดำเนินการ และรูปแบบที่ 3 การกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาให้ส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ (1) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัดมี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นั้นเป็นหน่วยงานอิสระโดยอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบดูแลของรัฐบาลและเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, 2556, น. 128-151)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และในมาตรา 67

กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มครอบครัว บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม (โกวิทย์ พวงงาม และปรีดี โชติช่วง 2544, น. 16 – 17: อ้างใน กันยารัตน์ จันทรสว่าง, 2553, น. 3)

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นหลักสำคัญของกระจายอำนาจ นอกจากจะทำให้รัฐสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุดแล้วยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ที่เข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะสร้างแผนงานให้เกิดประโยชน์กับชุมชน และประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อที่จะยกระดับให้ประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 8 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่แล้วจะนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีประชากรจำนวน 6,756 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง , 2561) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 121)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{p(1-p)}{e^2 + \frac{p(1-p)}{N}}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 361 ราย กำหนดหมู่บ้านละ 45-46 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าถึงและสามารถตอบแบบสอบถาม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ต่อการศึกษา หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้ นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย เรียนนายองค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นมาตรวัดแบบ (Cumulative scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน และ น้อยที่สุด 1 คะแนน

โดยคะแนนค่าเฉลี่ยได้กำหนดเพื่อวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 การมีส่วนร่วมมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 การมีส่วนร่วมมาก คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 การมีส่วนร่วมปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 การมีส่วนร่วมน้อย และคะแนนเฉลี่ย 0.01 - 1.49 การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 65.9 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 34.1 โดยมีอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 22.7 รองลงมาอายุ 20-24 ปี ร้อยละ 14.7 อายุ 30-34 ปี ร้อยละ 14.1 อายุ 35-39 ปี ร้อยละ 10.8 อายุ 45-49 ปี ร้อยละ 10.5 อายุ 50-54 ปี ร้อยละ 9.7 อายุ 40-44 ปี ร้อยละ 8.3 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 4.4 อายุ 55-59 ปี ร้อยละ 2.5 และอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 2.2

การศึกษาสายสามัญส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.6 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 22.4 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 17.5 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 16.6 อนุปริญญาหรือเทียบเท่าร้อยละ 8.9 และไม่ได้เรียนหนังสือ น้อยที่สุด ร้อยละ 8.0 ขณะที่การศึกษาสายศาสนาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชานาวีร้อยละ 30.5 รองลงมาคือตาดิกา ร้อยละ 26.0 มูตาวัสซิก ร้อยละ 23.3 อิบตีดาอี ร้อยละ 15.0 ไม่ได้เรียนร้อยละ 4.4 และปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีน้อยที่สุด ร้อยละ .8

สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรส ร้อยละ 64.3 รองลงมาโสดร้อยละ 32.1 หย่าร้าง แยกกัน ร้อยละ 2.5 หม้าย ร้อยละ 1.1

อาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ 39.3 รองลงมาคืออาชีพค้าขายร้อยละ 23.0 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 15.8 รับจ้าง ร้อยละ 9.4 ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 6.9 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 5.5 โดยมีรายได้ 7,001-10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 36.8 รองลงมาคือ รายได้ 4,001-7,000 บาท/เดือน ร้อยละ 34.1 รายได้ 10001-15000 บาท/เดือน ร้อยละ 18.3 รายได้ต่ำกว่า 4000 บาท/เดือน ร้อยละ 6.6 รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 3.6 และรายได้ 20000 บาทขึ้นไป ร้อยละ .6

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	แปลผล
การตัดสินใจ	2.7556	.61782	ปานกลาง
ดำเนินงาน	2.6144	.64391	ปานกลาง
ผลประโยชน์	2.7101	.67526	ปานกลาง
ประเมินผล	2.6235	.65156	ปานกลาง
รวม	2.6785	.57588	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6785$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.7101$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X}=2.6144$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.1298	.58249	5.439	.000
20-24 ปี	2.4519	.49715		
25-29 ปี	2.6263	.55400		
30-34 ปี	2.6184	.62731		
35-39 ปี	2.9244	.49061		
40-44 ปี	2.7530	.65557		
45-49 ปี	2.7692	.43949		
50-54 ปี	2.8601	.59031		
55-59 ปี	2.9658	.34852		
60 ปีขึ้นไป	3.1699	.32112		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาสายสามัญกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.7436	.40922	3.479	.004
ประถมศึกษา	2.6183	.56553		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.6052	.43413		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.6135	.57150		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6090	.64867		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.9453	.68743		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาสายสามัญกับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.6795	.52029	2.068	.069
ตาดีกา	2.5409	.63571		
อับตีดาวี	2.6163	.51490		
มูตาวาสซิก	2.7631	.53210		
ชานาวี	2.7564	.58068		
ปริญญาดรีหรือสูงกว่า	2.8803	.17453		
รวม	361	2.6785		

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม ประเมินผล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4761	.56710	8.084	.000
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.7691	.54680		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.7407	.81945		
หม้าย	3.1538	.35157		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.0288	.54036	8.386	.000
ธุรกิจส่วนตัว	2.7395	.56801		
ค้าขาย	2.6620	.47500		
เกษตรกร	2.6488	.59001		
รับจ้าง	2.4713	.51243		
อื่น ๆ	2.2359	.58183		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.4284	.62787	10.534	.000
4,001-7,000 บาท	2.6168	.54298		
7,001-10,000 บาท	2.6349	.54302		
10,001-15,000 บาท	2.7638	.53169		
15,001-20,000 บาท	3.6252	.32256		
20,000 บาท ขึ้นไป	3.4103	.61645		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือน จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สรุป

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่าคนที่มีอายุน้อย กลุ่มที่มีการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มที่มีระหว่างรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทางอบต.ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในชุมชนอาจเป็นตัวแทนของหมู่บ้านซึ่ง ได้สอดคล้อง กับ วิญญู อังคนารักษ์ (2519) ให้ความหมายว่า

การปกครองท้องถิ่นหมายถึงการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้นโดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

กลุ่มที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่านั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) และ รามิล พัฒนมงคลเชฐ (2545) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่ ที่อาจมีหรือความแตกต่างกันในบริบท แต่ผลการศึกษา ก็ได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากส่วนใหญ่เป็นที่บรรลุนิติภาวะ มีวิวุฒิ และวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ประกอบกับการเป็นผู้ที่ อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน (ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี) ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่น ต้องการเห็นถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่น ของตนเองจนเกิดเป็นความตระหนัก และให้ความสำคัญ ต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคคลที่มีอายุมากจะมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

ระดับการศึกษาสายสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสายสัมพันธ์ระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ เพราะเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ และให้ความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับ ชาลี ทรงศิริ (2547) การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการศึกษาสายศาสนากับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสายศาสนาต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ๆ อาจเป็นเพราะคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายของระดับการศึกษาในสัดส่วนที่ไม่ใกล้เคียงกันทั้งในทุกระดับชั้น อีกทั้งมีบริบททางสังคมที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักทำให้การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทรงพล ตุ่มทอง (2541) ระดับการศึกษาไม่ส่งผลมากนักต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น

สถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีสถานภาพหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่าคนโสดอาจเป็นคณกลุ่มนี้มีภาระความรับผิดชอบจากการมีครอบครัวและอาศัยอยู่ในตำบล การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นการนำผลประโยชน์และปกป้องสิทธิของการเป็นประชาชนในตำบลนั้น ๆ ซึ่งการบริหารจัดการที่เกิดจากนโยบายขององค์การบริหารส่วน

ตำบล อาจจะมีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่เป็นโสด อาจให้ความสำคัญน้อยกว่า เนื่องจากยังไม่มีภาระด้านครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบเท่ากลุ่มผู้ที่สมรสแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกัน

อาชีพ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความมั่นคง มีเวลาในการทำงานที่แน่นอนจึงส่งผลให้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีส่วนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา อุดมศรี (2555) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระ จะมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ และมีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่ไม่มากนัก

กลุ่มที่มีระหว่างรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ โดยผู้ที่มียาได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูล และชี้ โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมของอบต. น่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้สามารถขยายโอกาสเพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้นด้วยการร่วมให้ข้อเสนอต่อการดำเนินนโยบายของผู้บริหารที่เข้ามาบริหารได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือร่วมในการหาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำต่อไป สอดคล้องกับ ศุภชัย เชื้อกฤษณะ (2549) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นที่ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ประชาชนในชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรจัดทำสื่อแสดงผลงาน ผลของกิจกรรม รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงผล ที่เกิดกับชุมชนในระยะสั้นและยาว โดยจัดทำรายละเอียดของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยด้วยวิธีการศึกษาในเชิงผสมผสานทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูล ในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและข้อมูลทางคุณลักษณะอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ นำมาใช้วางแผนการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่บริบทที่ต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

กันยารัตน์ จันทรสว่าง. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของ พนักงานส่วนตำบล จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วน ตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัด ฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาติ ทองศิริ. (2547). *“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก”*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฐิติมา อุดมสร. (2555). *“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัด สมุทรปราการ”*. สารนิพนธ์หลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.

- ทรงพล ตุ่มทรง. (2541). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.”
ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
การศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญกุล. (2556). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การเมืองกับการปกครองไทย
(Political and Thai Government). นครราชสีมา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา
- รามิล พัฒนมงคลเชษฐ. (2545). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล
ปากแพรง อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2519). แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์
- ศุภชัย เชื้ออุณะ. (2542). “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย.” สารนิพนธ์ปริญญาสังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. (2561). แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561-2564 องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบาตง อำเภอริ้วเสาะ จังหวัดนราธิวาส. นราธิวาส: องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบาตง